

STRIPTEKENAARS SCHATPLICHTIG AAN INDIË

Indocomics. De 'katjangs' van de stripkunst is een rijk geïllustreerd boek over de Indo-Europese strip-makers, die een stempel drukken op de Nederlandse en internationale 9e kunst, de stripkunst.

Ruud den Drijver, auteur van dit boek neemt ons mee op zijn ontdekkingsreis, die voor hem ruim vijftienvintig jaar geleden begint met de vriendschap met Dick Briel de maker van *Professor Palmboom*.

Hoe kwam je op het idee *Indocomics te schrijven*? Met Dick Briel samen maakten wij voor *Veronica Magazine* de strip *Max & Mummie*. Toen het over de inkleuring ging wilde Dick graag dat Lucas Abedy dat zou doen, omdat die net zoals hij een Indo was. Ik dacht, het zal wel, maar op den duur kwam ik erachter dat Dicks opmerking een niet te onderschatten betekenis had. Abedy en Briel gaven me een masterclass in wat zwartgebruik betekent voor het vertellen van een verhaal. Ze gaven aan waarom bepaalde kleuren een scene duidelijker maken dan andere. Den Drijver is toen in de geschiedenis gedoken en ontdekte dat er al drie generaties Indische Nederlanders invloed

uitoefenen op de Europese strip. Maar ook dat zij, of ze het nu aanvoelen of niet, verre nazaten zijn van de tekenaars die ruim 40.000 jaar geleden figuratieve afbeeldingen maakten in de grotten van Leang Sampeang op Zuid-Celebes. Zeer waarschijnlijk en aannemelijk is het dat schimmenspelen en wajang hun oorsprong hadden in de Indische Archipel. Als je de lijn doortrekt kan je zeggen dat de Europese strip schatplichtig is aan de Indische kunstgeschiedenis.

Wie lag in Nederland aan de bakermat van de huidige generatie tekenaars? Een man met een uitzonderlijke stijl, die bekend stond om zijn ongewone toepassing van het symbolisme is Jan Toorop (1858, Poerwedjo-1928, Den Haag). Hij volgde in 1880 tekenlessen eerst in Amsterdam en daarna in Brussel. Zijn ragfijne lijnenspel zou vele decennia later omschreven worden als 'de klare lijn'. Nu vaak geassocieerd met de Brusselaar Hergé, de tekenaar van *Kuifje*. Een opvolger van Toorop was de in 1907 in Bandoeng

geboren Eppo Doeve, die in 1962 kwam met *Kleine Isar*, in klarelijnstijl.

Waarom heb je de tekenaars katjangs, kwajongens, genoemd? Er is een groot verschil met de Nederlandse tekenaars. De katjangs zijn in hun tekenwerk brutaler, meer streetwise, non-calvinistisch.

Denk je dat onze lezers, de eerste en tweede generatie Indische Nederlanders het fenomeen *Indocomics* kennen? Nee, ik denk het niet. Sterker nog, zelfs de katjangs zijn verbaasd. Zij passen de 'Indische' lijnvoering, kleurgebruik, schaduwwerk, onderbewust in hun tekenwerk toe. Ook zie je dat zij zelden tekenen over hun eigen historie. Peter van Dongen natuurlijk wel met zijn *Rampokan*, en later zijn project met Adriaan van Dis, *Familieziek*. Ik weet dat Gwen Stok (1983) nu met een Indonesisch verhaal bezig is, en Dido Drachman (1992) heeft meegewerkt aan *Wortels in de Molukken*. Het wachten is op de grande dame van de Indocomic Aimée de Jongh (1988).

